

Namen zijn nieuws

Sybren Polet

bron

Sybren Polet, *Namen zijn nieuws*. Fizz-Subvers Press, Alkmaar 1977

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/pole001name01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Namen zijn nieuws

1

Namen zijn nieuws. (Names are news. Namen sind Berichte. Los nombres son comunicación.)

En hij/ik: Zeg het en je bent het, schrijf het en je wordt het.

En hij/hij: Toen ik nog een krant was sprak ik als een krant, kreunde ik als een krant. Maar nu ik een gedicht geworden ben spreek ik.

Ik lijk sprekend.

En hij/ik: Zeker -

En hij/hij: Zeker, er heerst een on-natuurlijke temperatuur in de literatuur, maar op de duur wordt onnatuur tot natuur, wordt literatuur & sociatuur, *en* coloratuur.

En zij: Ha Monus!

En hij: Hé Mona!

En zij/wij (met verjaardagsstem): Pappa, en mappa, en de kleine nappa/met z'n pikappa.

En zij: O golijgod, golijgod.

En hij/zij: Wij hebben weer eens gewonnen met nul-nul.

En hij/ik: Zeg het, en je bent het,

schrijf het en je wordt het.

En hij/zij: Negen maanden in de buik van het volk en dan geboren worden.

En zij: En spreken, stotteren, spreken: een nieuw idioom.

En zij/ik: Velen zijn uitverkoren, weinigen weten het.

En zij: Stotter het en je bent het, schrijf het en je wordt het.

En hij/ik: Want, alle dingen zijn al bekend, maar *niet* alle namen.

En zij/ik: Want, alle dingen hebben namen, maar alle namen staan niet voor dingen:

Poëzie.

En wij/wij: Poëzie is geen hysterie; het is de gezonde lijkkleur van een vitale invalide. Poëzie.

En zij: Ha Monus!

En hij: Hé Mona!

En wij: Monus & Mona in coma. Ha!

2

En zeggen: Namen zijn nieuws.

Denken: De dag dat niet meer gedacht wordt dan de gedachten van gisteren -
gezegd wordt dan de woorden van anderen -

En hij: Negen maanden in de buik van het volk en dan geboren worden.

En zij: En spreken, stotteren, spreken: een nieuw idioom.

En zeggen/zeggen: Namen zijn nieuws. Names are news. Namn är nyheter. Namen
als feiten.

En zij: De waarheid.

En hij/ik: De waarheid als sieraad: jaja.

De waarheid als sieraad van een andere waarheid: jaja.

De waarheid als sieraad van een andere waarheid is een versiersel.

En zeggen, zij/hij: Jaja.

En zeggen, hij/ik: De politieke ster op zijn borst, de psychedeliese ster in zijn
hoofd, de religieuze ster in zijn rectum, de duizend kleine sterren van seks en
skatologie,

van muziek en politiek en utopie

: elke waarheid op zich is een versiersel en versiert: *niets*.

En zeggen: De waarheid. Jaja.

En zeggen: Neenee, jaja.

En hij/zij: Neeja.

En zij/hij: Neeja.

En hij/zij: Wij hebben weer eens gewonnen met nul-nul.

En zij/wij: Jaja.

3

De ja-mensen en de nee-mensen, de nee-mensen en de ja-mensen.

De ja-mensen ontkennen de nee-mensen, de nee-mensen neutraliseren de ja-mensen.

En zij/hij:

De niet-geslachte dieren zijn niet geïnteresseerd in geslachte dieren, de niet-gedode soldaten in dode soldaten.

En hij/zij:

De arme is niet geïnteresseerd in andere armen, de rijke wel in andere rijken, daarom: worden zij nog woordrijker en de armen nog taal armer.

En zeggen: De ja-mensen en de neenee-mensen, de nee-mensen en de jaja-mensen

-

En zij: O meneer op DIN-formaat!

En zij: O mevrouw op DIN-formaat!

En zij: Bijna iedere man loopt permanent met een strop om z'n nek,

in de vorm van een stropdas. Lijfeigene.

En hij: Bijna iedere vrouw draagt permanent een kuisheidsgordel om haar voorhoofd. Lijfeigene.

En zij/hij: Bijna iedere schaduw heeft in zijn verleden een huidwitte zombie die hem achtervolgt tot in het derde geslacht: Lijfeigene.

En zij/ik: Meneer Idem op DIN-formaat.

En hij/ik: De jaja-mensen en de neenee-mensen, de neenee-mensen en de jaja-mensen; de jaja-mensen ontkennen de nee-mensen, de neenee-mensen de ja-mensen -

En wij: Ja-Nee-Ja...

4

En zeggen/herzeggen: Velen zijn uitverkoren, weinigen weten het.

- Jaja. Stop!

- Negen maanden in de buik van het volk -

- Jaja. Stop!

En hij: Fruta del mar. Fruta de madre.

En zij: Fruta de merde. Fruta de merdeka! *Stop!*

En dit: Mensen, uitgerekt als staal draad, op spoelen gewonden, weggerold.

Ontspoeld, op maat geknipt. Weldra: materiaalmoe, snel geërodeerd. Morgen: doorgeroest, en: *Stop!*

- Fruta de merde. Fruta de merdeka. Stop!

Voorstel: De mensheid moet zijn geschiedenis herschrijven.

2e voorstel: Mr. DIN moet zijn toekomst herschrijven.

- Madre de merde. Madre de merdeka. Stop!

En wij/wij: Een dubbel is het doel waarnaar wij streven.

En zij: O mister DIN - made in his image a mannikin,

merely to madden it.

En hij, met een diphtong tussen de tanden: Oog om oog, bril om bril. en: De meerderheid in mij beslist.

En wij/wij: Madre de merde, madre de merdeka.

En zeggen, blij: Dit nieuwe verbofakt voor jou, o tovaritsch. En dit, en dit -

En zeggen, wij: Moeder van vrijheid, moeder van taal -

En zeggen: Nieuw verbofakt voor jou, o tovaritsch.

En de kleine nappa: Hihi, al weer een nillionair.

5

9: een teken.

9: een getal.

9: een begrip.

9: een naam:: negen.

En hij/ik: Mona: letters.

Mona: een woord.

Mona: een naam.

Namen zijn nieuws.

En zij/wij: Negen maanden in de buik van de taal en dan -

- Spreken, stotteren, spreken: N-n-niets-

Niets is vanzelfsprekend. Alles spreekt voor zichzelf: Mr. X spreekt/ik spreek: 9
hoofden, 9 tongen.

En zij: Ha Momus!

En hij: Hé Nona!

En wij: Momus & Nona in soma. Ha!

En zeggen: Het isss als een gedachte

in een gedachte, een idee in een buik, een baby in een idee:: het:: het is.

En wij: Want alle dingen hebben namen maar -

- *Zeg het en je bent het, schrijf het en je wordt het.*

NAMEN ZIJN NIEUWS!

bij 1) Golijgod - Titel van beroemd boek van Boris Pilnjak: Het naakte jaar.

bij 4) Made in his image a mannikin, enz. - Edgar Allan Poe in The rationale of verse.

bij 5) Momus - Blijkt o.a. de god van het opsporen van fouten te zijn Hij verweet bijvoorbeeld Vulcanus dat deze de menselijke vorm in klei had geschapen zonder een venstertje in de borst aan te brengen waardoor iedere geheime gedachte gezien kon worden.

Momus wordt ook wel genoemd als de god van spot en kritiek, die (andere) goden noch mensen ontzag.

Het stark

Het stark (de, het), vgl. strak, konnotaties met het eng. *starch*: het stijf-sel. Naar russies begrip *byt* (veelvuldig gebruikt in de poëzie van Majakowski¹⁾

Stark (de, het) staat voor starheid, bewegingloosheid, verstijving, kilheid, het statiese, konserverende, voor stagnerende taal, gemeenplaatsen, uniformiteit, dode vormen, doodse mensen.

Het staat vijandig tegenover: beweging, dynamiek, leven, levendigheid, verbeelding, creativiteit & sensitiviteit, (her)geboorte, dialoog & dialektiek, levende taal, liefde, mensen.

Deze dingen worden voortdurend belaagd door het Stark, de starcken, starkmatigheid.

Het (de) Stark komt men overal tegen; het is nooit liefelijk en vaak de keerzijde van iets, dus een *vorm* van *niets*, een tegengeest (die zich permanent richt tegen zijn vorendeel, ook als het 'niets' doet.)

Het Stark is een vrouw of een man van Lot, symbool van de al of niet door eigen schuld verstarde zoutpilaar mens: verstard door eeuwig achterom zien, door blind geloof, gewoonte, ongeïnteresseerdheid, gefikseerdheid, verveeldheid, modieuze zonnebrilblindheid, enzovoort.

Het Stark is vaak in livrei (met glimmende knopen), zit veelvuldig achter bestuurstafels, staat afgebeeld op 17de eeuwse regenten- en regentessenportretten van weeshuizen, gemeenteraden, armenraden, enzovoort.

Het Stark noemt zich soms kritikus, censor, redder van het volk of volkskommissaris, maar soms ook quizleider, tamboer-majoor, star-reporter, en beschouwt dan zijn spelen als de ultieme vormen van spel, speelsheid.

Het Stark draagt uniformen, bij voorkeur hetzelfde uniform voor dezelfde hiërarchie; dat scheidt zekerheid. Ook halve uniformen salueren elkaar.

Het Stark is een vorm boordevol leegte, leegte in de vorm van een kostuum, livrei, bontmantel.

Het Stark lijkt alles maar is niets.

Het Stark, wil het zich voortplanten, vormt een volstrekt identiek dubbel en als het de kans krijgt verdubbelt het alles en iedereen.

Het Stark is een myte zonder haren, handen, ogen, zonder mond, geslachtsorganen, urineopening, eelt, likdoorns.

Het Stark is een dode god (alook het woord god), is totem & taboe.

Het Stark is een mummie, krioelend van mieren bij wijze van innerlijk leven.

Het Stark is een dode taal van dode mensen en dode taaldingen (NB. het is niet het *woord* dood; het woord dood is zo levend als de pest.)

Het Stark is een dode boom die nog niet tot planken gezaagd is.

Het Stark is een dode herinnering die nog niet ten grave gedragen is.

Het Stark is een dood gevoel dat een levende herinnering onderdrukt.

Stark is de smaak van het hiernamaals in dit leven, is een onsmeltbare sneeuwpop, is herfst in de zomer -

Het Stark heeft ongekleurd haar, een ongekleurd hondje, een ongekleurd oog - het haát kleuren, alle kleuren.

Het Stark vindt bijvoorbeeld zwart niet de mooiste kleur wit of wit de helderste kleur zwart, maar verklaart ze bij voorbaat tot on-kleuren.

Het Stark verjaart iedere dag en leeft door alsof er *niets* gebeurd is, geen historie gevormd is; zijn tijd bestaat uit data, uit onzichtbare maar denkbare ge-

tallen, daarom is het (de) Stark tegelijk tijd- & leeftijdloos, is jong en oud tegelijk: niemand herkent het voor het te laat is.

Anderzijds - of juist daaróm - verklaart het Stark iedere nieuwe vorm (van anderen) binnen de kortste keren verouderd, waarna het gerust terug kan vallen op de oude vertrouwde vormen die *nooit* verouderd raken. Want oude vormen zijn (voor hem, het) nooit nieuw geweest, nieuwe vormen zijn er alleen om zo snel mogelijk oud te worden.

Het spreekt vanzelf dat het Stark daarom zeer van Mode houdt: het draagt bijvoorbeeld een voorgebleekte hoed op een voorgebleekt voorhoofd, een voorgebleekte spijkerbroek en voorgezeten eelt op een voorgevormd zitvlak en van pure welvaart heeft het een crisisbrilletje op de neus die het Schubertbrilletje noemt;

Het Stark is: een kinderwagen van omstreeks 1910 met een 65-jarige baby erin; het Stark is: luxegaten als kwetsuren, rafels als sierwonden, zweet van anderen als odeur, tranen als mouches.

Het Stark heeft evenveel ogen als een toevallig geworpen dobbelsteen, of even weinig, en ziet alleen wat het *wil* zien, zijn blik is met geen blik te vangen.

Het Stark is zowel het begrip slijm als kwijl als lijm als stijfsel; *niet* slijm of kwijl of stijfsel of lijm in natura, die noodzakelijk zijn of menselijk, noch de woorden slijm, kwijl, lijm, stijfsel die evenzeer noodzakelijk zijn, maar het geaksentueerde en gesymboliseerde begrip.

Toch zegt het Stark dat het - natuurlijk - ook van bloemen houdt, van kinderen, van honden, van de natuur, van mensen (zij het minder vaak) en het houdt

er ook van, d.w.z. zolang bloemen, bomen, dieren, mensen zijn zelfrealisering niet in de weg staan. Tot zolang zal het Stark er zelfs bij *zweren*, er mee fleuren, ook in taal en al het andere als vijandig daaraan verklaren (ook in taal) met negering van zijn eigen tegenelement, tegenelement dat het zelfs niet toestaat aan anderen om onderkend te worden. Het is daarom dubbelgevaarlijk.

Wat het Stark verder ook wenst of wil, het wenst in geen geval contrasten, opposities, varianten, dialecten, laat staan neologismen;

het Stark is een fanatieke steunpilaar van de programmatikaal gezinde junta ter handhaving van de semantiese orde en bestrijdt semiotiese bevrijdingsbewegingen met al haar ten dienste staande middelen, als daar zijn: cliché's, standaardidioom, orthodoxe stijleenheden, dwang-grammatika, notaristaal & andere on-talen.

Het Stark *haat* in feite taal, dwz. de levende taal van anderen die het niet kan controleren; als taktiek verschraalt het de hyperbolen, verkilt de metaforen, klisteert de beelden, aderlaat de analogieën en laat de paradoxen doodbloeden;

het bemint echter kruiswoordraadsels, kwizzen, palindromen en de taal van experts en specialisten;

het haat niet alleen de verbeelding of de taal der verbeelding, maar zelfs het *woord* verbeelding, dat het niet aan de macht wenst.

Het Stark vergelijkt daarom alles, dus ook de poëzie, de literatuur, met voetbal & competitie, of met handel en competitie;

het Stark hangt de nationale vlag uit als het gewonnen heeft en de rode vlag

alleen als het ongesteld is.

Het Stark bemint stereotypen en stripfiguren, meer dan typen (die aan zijn type tegengesteld kunnen zijn) of modelfiguren (die aan zijn type tegengesteld en voorbeeldig *anders* kunnen zijn), immers beide kunnen zich al naar gelang de sociale omstandigheid variëren of modelleren rond hun kern, een activiteit die aan het wezen & streven van het Stark tegengesteld is;

op stereotypen en stripfiguren kan het Stark echter bouwen, sterker, zij vertegenwoordigen en *zijn* het Stark.

Het Stark begint daarom met stereotypen en eindigt ermee.

Maar een gewaarschuwde Taal-figuur telt voor twee.

Eindnoten:

- 1.) Zie het beroemde artikel van Roman Jakobson: 'on a generation that squandered its poets', 1931. (O.a. in 'Major Soviet Writers', ed. by Edward J. Brown, Oxford University Press, 1973.

'Opposed to this creative urge toward a transformed future is the stabilizing force of an immutable present, covered over, as this present is, by a stagnating slime, which stifles life in its tight, hard mold. The Russian name for this element is byt. It is curious that this word and its derivatives should have such a prominent place in the Russian language (from which it spread even to the Komi), while West European languages have no word that correspond to it.'

Het Sensorium

The great sensorium of the world

Lawrence Sterne

Het Sensorium is het begrip dat het tegendeel omvat van het begrip Stark, het is *tegen* het Stark (op zich), al herbergt het - net als alle leven - Stark-trekken in zich, en tegen Starken, het Stark-in-het-algemeen.

Maar hoewel als begrip *tégen*, is het Sensorium de oorspronkelijk realiteit en het - onbenoemde - begrip van die realiteit; pas wanneer de elementen van het Stark benoemd worden, wordt ook het Sensorium benoemd via het begrip van zijn elementen, die daardoor nog niet alleen een tegenbegrip zijn: de elementen blijven de oorspronkelijke, alleen de naam is *schijnbaar* een tegennaam, opgeroepen door de realiteit en de naam van het Stark.

Want in feite is het Stark de tegennaam: de reactie die actie oproept. Anders zou er rust heersen: permanent neutrum, taalutopie (tese). Maar aan het begin, dwz. aan het begin van de cultuur staat antitese en geen tese, reden waarom deze cultuur ook wel tegencultuur genoemd wordt, ook al vertegenwoordigt ze een wezenlijker vorm van cultuur.

Het Stark blijft echter gemakkelijker, direkter benoembaar, en daarom, ook al is het Sensorium natuurlijker en het Stark tegennatuurlijker, is het Sensorium in de literatuur minder bruikbaar als begrip dan het Stark. Het Sensorium moet ingevuld worden, geprofileerd worden, het Stark is er.

Het Stark lijkt hierin op het kwaad & de som van alle kwaden die de historie lijken te beheersen, al doen ze het in losse mensendaden en minuten omgerekend misschien niet; het Goede in de literatuur is minder hanteerbaar dan

het Kwade omdat het laatste konkreter en geprofileerder is; het goede (in de literatuur) is vaak niet meer dan de voorstructurering van het kwade en dat is goed genoeg of het is de voedingsbodem van het kwade en dat is slecht genoeg.

Om dezelfde reden is het Stark in de literatuur dus een bruikbaar begrip. Het Stark is weliswaar tegen, maar wie het begrip Stark hanteert en *tegen* zegt ontmaskert en ontmantelt het Stark, tot het de kleren van de blote president blijkt te dragen en diens maskerloze gezicht.

Tegen. Tegen het Stark. Tegen.

Ook al lijkt het omgekeerde het geval, in de wereld van de werkelijkheid is het Sensorium groter dan het Stark omdat het de hele natuurlijke en culturele werkelijkheid omvat, noodgedwongen met inbegrip van het Stark, maar het Stark omvat nooit de hele wereld van het Sensorium.

In taal, in literatuur is het Stark echter vaak groter & uitgebreider & sterker, juist omdat het *tegen* is en zichzelf aksentueert; het Sensorium gaat door voor 'normaal', 'natuurlijk' en aksentueert zich niet; het is de onopvallende aanwezigheid, de onopgemerkte noodzaak, de verzwegen psychologica, de vanzelfsprekende maar nauwelijks bewuste pendant van een parallelle tastbaarder wereld, maar pas als het dreigt overrompeld te worden door het Stark is het tegen en staat op, valt op, verwoordt zich, wordt literatuur.

Het Sensorium is niet bang voor uitbreiding, verveelvuldiging, maar is er spaarzaam mee, bedachtzaam; het Stark plant zich ongeremd voort in zo identiek mogelijke eenheden.

Het Stark dupliceert, het Sensorium varieert; het Stark is tegen variaties.

Tegen.

Het Stark wil in de kern blijven wat het is, in de periferie groter & groter worden; het Sensorium wil ook groeien en groter worden, maar het wil niet blijven wat het is.

Toch of daarom is bij het Stark het gevaar voor wildgroei groter dan bij het Sensorium, dat eerder bereid is rekening te houden met zijn interne, innerlijk gegroeide orde die eventueel zelfs, zij het met tegenzin, het Stark omvat. Het Stark echter beschouwt wildgroei als zijn natuurlijke orde en is tegen structurering, tegen structuur, die het als onnatuurlijk bestempelt. Uit zelfbehoud zal het zich hooguit *tijdelijk* beperken, wat iets anders is dan blijvend structureren. Het zal de symp- en empathie aanroepen van het Sensorium. Na gebruik gemaakt te hebben van diens reserves keert het terug naar het eigen reservaat, dat het opnieuw probeert uit te breiden ten koste van het Sensorium.

Voor de gevolgde tactiek ontwikkelt het nieuwe woorden en begrippen die de ambivalentie en dubbelhartigheid verhullen, bijvoorbeeld: een sterk sensorium is de redding voor ons allen.

Vaak slaagt het hierin, temeer omdat de dubbelduidigheid gevoed wordt door de natuurlijke meerduidigheid van de geschreven taal, zoals in de vroegste geschreven teksten van de Egyptenaren toen 'wit' ook 'zwart' kon betekenen, 'zwart' 'wit' en men via 'zwartwit' en 'witzwart' aanwendde om 'wit' of 'zwart' aan te duiden, dus het begrip vastgeklonken aan zijn tegendeel. Van dit - in wezen sensoriese - element maakt het Stark gebruik om zijn intenties te verhullen en het Sensorium te overheersen in taal, en tegelijk in de werkelijkheid.

Eenmaal dit bereikt hebbende, stelt het zich op als Censor tegenover verdere meerduidigheid: Censor tegenover Sensor. Tegen. Het Stark is tegen.

Weliswaar kan ook het Sensorium haten en tegen zijn, maar het beschouwt haat nooit als zijn natuurlijk element, maar als tegennatuurlijk, want op en tegen het Stark gericht dat onnatuur en onkultuur is; het Sensorium zal bijvoorbeeld nooit roepen: ‘Viva la muerte!’

Het Sensorium kan haten en schreeuwen en krijzen, kan slaan en vechten, kan huilen en kreunen en het doet dit vanwege zichzelf en het Stark, dat zijn natuurlijke en culturele bestaan belaagt; want het Stark is tegen, tegen de cultuur die binnen het Sensorium tot natuurlijk element geworden is. (Liternatuur)

Het Stark is onveranderlijk bang voor analyse, vooral voor psychoanalyse, het Sensorium niet; het Sensorium stimuleert iedere analyse, het Stark is tegen.

Het Stark is - het spreekt vanzelf - ook tegen creativiteit, uitgezonderd in de exakte wetenschappen; het Sensorium stimuleert creativiteit, ook op politiek gebied; het Stark is bang voor de gevolgen van de creativiteit die zich tegen hetzelf kunnen richten: de vrijheid die wordt opgeëist om Het te ontkennen en als Stark te identificeren. Daarom is het Stark - vanzelfsprekend - tegen. Daarom ook spreekt het Stark bijna nooit over zichzelf, maar altijd *voor* zichzelf en is het bang voor analyse. Het Stark spreekt bij voorkeur evenmin over anderen, het spreekt zo weinig mogelijk, zodat het zich zo weinig mogelijk hoeft uit te spreken. Het Sensorium spreekt over en *is* zichzelf en anderen, ja, is ze al sprekend.

Het Sensorium sensitivert de sensaties, dus verruwt ze niet zoals het Stark en de Starkeren doen - verruigt soms wel opzettelijk het woordmateriaal wanneer dit dreigt te atrofiëren, iets dat de Starkeren weer niet doen -, het fundamentaliseert de sensaties als ze niet genoeg geaard zijn en essentialiseert ze als ze niet wezenlijk genoeg zijn.

Het Sensorium laat de sensaties en de relaties tussen de mensen kompleks, het Stark haat kompleksiteit en probeert de relaties te versimpelen, benoemt ze, de komplekse sensaties & relaties, als aanstellerij, als *onnodig* kompleks en verklaart ze voor overbodig en de eigen simpliciteit als alleenzalmakend. Spoedig is zelfs die simpliciteit overbodig, is iedere breuk onnodig moeilijk en worden alle cijfers gereduceerd tot 0 en 1:: $1 + 1 = 1 + 1$.

Dat is dan het Einde, ook van het Stark: het is het einde dat het in wezen wenst. 1. (Eén). Voor de rest is het tegen. *Tegen*.